

Naturskyddsföreningen
Skåne

Ge oss kraft
att förändra
pg. 9 98 37-7

Verksamhetsplan 2024

Naturskyddsföreningen i Skåne är en ideell och partipolitiskt obunden miljöorganisation. Kärleken till naturen är vår drivkraft. Vi sprider kunskap, kartlägger miljöhot och försöker hitta konstruktiva lösningar på problem. Naturskyddsföreningen i Skåne arbetar för naturupplevelser, kunskaps spridning och opinionspåverkan inom natur och miljö och vill, med lusten och glädjen som drivkraft, värna, vårda och visa naturen i Skåne. Vi verkar för en hållbar livsstil och samhällsutveckling och påverkar med kunskap och engagemang allmänhet, beslutsfattare och media i natur- och miljöfrågor.

Föreningen hade vid årsskiftet 2023–2024 23 740 medlemmar i 28 lokalföreningar, en i varje kommun förutom några som utgörs av mer än en kommun. Medan en del kretsar i Skåne har omfattande verksamhet med många aktiva har andra svårt att engagera medlemmar, i synnerhet till förtroendeuppdrag. Under 2024 fortsätter vi därför ett direkt stödjande arbete för att hjälpa kretsar hitta fler som vill engagera sig, något som genomförts med lyckat resultat enligt en särskild modell sedan 2018, men som på grund av pandemin släpat efter. Under året kommer flera skånska kretsar få hjälp av detta slag. För att öka kontakter och samarbete kretsar emellan kommer vi också att kalla till träffar med kluster av grannkretsar samt fortsatt bjuda in till så kallade kretsfikor för förtroendevalda.

Föreningens kansli finns sedan 2019 på Järnvägs-gatan 8 i Höör. Föreningen följer löpande upp det ekonomiska utfallet av verksamheten. Under 2024 planeras en genomgång av administrativa rutiner.

Kommunikation och sociala medier

Kommunikationen ska fortsatt utvecklas både internt till medlemmar och externt för att nå fler. Vi vill driva mer opinionsbildning genom att utveckla kontakten med media och öka närvaron i sociala medier. Vi vill också hjälpa och stimulera kretsarna att synas i sociala medier. Genom stärkta kontakter med kretsarna från både kansliets och styrelsens sida vill vi öka vår genomslagskraft och deltagandet i föreningens aktiviteter på alla nivåer. Vi vill att de 28 kretsarna i Skåne ska känna ett ökat stöd och intresse från länsförbundet. Därför har styrelsens ledamöter närmare kontakter med dessa. Det kan då bli en alternativ väg att gå om man vill diskutera och få tips exempelvis till en ny verksamhet i kretsen, om man inte vill vända sig till länsförbundets kansli direkt.

Arbetet för att regelbundet skicka nyhetsbrev till alla medlemmar vi har e-post till fortsätter. Under 2024 ser vi fram emot att riksföreningen lanserar nya uppdateringar i de olika sociala forumen som

websida och åtkomst till Google Search Console. Under året kommer också möjligheterna att starta en pod för länsförbundet att undersökas.

Invasiva främmande arter

Vi avser fortsatt att brett informera om invasiva främmande arter i Skåne. Hur man känner igen dem, hur de kan bekämpas och vad de kan ställa till med. Våra informativa sidor om invasiva arter i Skåne är mycket välbesökta men de ska utökas och uppdateras. I dagsläget vet vi tyvärr inte om det blir fler praktiska, konkreta kurser i samarbete med länsstyrelsen då de inte får förnyade medel för bekämpning av dessa arter.

Hjälp bina!

Under 2024 fortsätter vi vår satsning på att hjälpa bina. En del av detta sker i anslutning till riksföreningens kampanj Operation Rädda Bina samt projektet Världens längsta blomsteräng, men vi har också en egen sajt: hjalpbina.se. Hemsidan ska fortsatt innehålla konkreta tips och mycket inspiration med inriktning på trädgård. De fem uppskattade kurserna som hölls under 2022 om hur man skiljer olika arter bin gav mersmak och vi hoppas kunna erbjuda fler, i någon form, samt digitala föreläsningar på temat vildare trädgård. Vi stödjer fortsatt kretsar som behöver bi-material till exempelvis mässor. Tyvärr blir det inget deltagande med rikskansliet under Malmö Garden Show 2024 men vi kommer under året att stödja kretsar som vill delta på lokala mässor.

Världens längsta blomsteräng

Riksföreningens projekt som går ut på att skapa världens längsta blomsteräng genom att främja blommande vägkanter startade 2022. Vårt kansli är en av två regionala värdar för projektet och stöttar de kretsar som vill delta. Vi ser också synergier med inte minst vårt projekt Hjälp bina!

Våtmarker

En satsning på våtmarker har varit planerad då det centralt inom föreningen tillgängliggjorts sökbara medel för ändamålet. En arbetsgrupp har tillsatts och denna började under 2019 att titta på olika objekt. Vi ska söka medel för att starta flera våtmarksprojekt, dels i våra egna fastigheter, dels förhoppningsvis med andra aktörer på andra platser.

Vi avser att i första hand utnyttja de expertkunskaper som redan finns i vår organisation kring inte minst groddjur, trollsländor och stork. Pandemin skrinlade de planerade träffarna med berörda markägare och arbetet har ännu inte kommit i gång som planerat, men under 2024 kan det bli

Under året satsar vi fortsatt på att informera om hur man kan gynna pollinatörer som bin och fjärilar i sin absoluta närhet.

samarbete kring projektansökningar med exempelvis olika vattenråd.

Biologisk mångfald i Skåne 2025

Konferensen om biologisk mångfald, som vi är huvudman för, arrangeras vartannat år, senast 2023. Konferensen utgör en mötesplats för alla intresserade av ämnet biologisk mångfald i Skåne. Kommuner, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, och andra yrkesverksamma är representerade, likväl som ideella krafter i organisationer verksamma i regionen. Under denna intensiva helg sprids ny kunskap och diskuteras bevarandeåtgärder i olika miljöer. Konferensen har flera deltagaravgiftskategorier för att även locka ideella organisationer och unga.

Naturskyddsföreningen i Skåne har ansvar för konferensens ekonomi, ansökningar, avtal med föreläsare, redovisning och samordning. Planeringen för 2025 startar under hösten 2024. Information om konferensen uppdateras löpande på dess egna sajt [här](#).

Biologiska mångfaldens pris

I samband med biennalen Biologisk Mångfald i Skåne delas Den biologiska mångfaldens pris ut. Med detta har vi för avsikt att skapa engagemang, sprida kunskap och inspirera allmänheten om biologisk mångfald. Målsättningen är att uppmuntra och stärka olika insatser för rik biologisk mångfald i Skåne. Priset har nu delats ut nio gånger. Juryn för att utse pristagare består av representanter från Naturskyddsföreningen i

Skåne och Studieförbundet. Nästa gång priset är aktuellt är 2025.

Biologiska mångfaldens dag

Denna dag infaller varje år den 22 maj och vi samordnar och sprider de aktiviteter som våra kretsar och andra arrangerar i anknytning till dagen. Vi medverkar i någon form i riksprojektet Lantbruket och den biologiska mångfalden som ska lyfta de goda effekterna av jordbruk för biodiversitet.

Den skånska kronhjorten

Den skånska kronhjorten är en arbetsgrupp hos Naturskyddsföreningen i Skåne. De skånska kronhjortarna tillhör, till skillnad från kronhjortar i övriga landet, nominatunderarten vilken invandrade till Sverige efter den senaste istiden. Gruppen, vars syfte är att värna om och skapa goda livsbetingelser för den skånska kronhjorten, består av naturvårdare, markägare, viltvårdare och andra samhällsaktörer. Vi vill sprida kunskap och information om artens ekologi och förvaltning och utgöra en plattform för aktörer som önskar bevara en livskraftig kronviltstam i Skåne.

Några av uppgifterna är att initiera, möjliggöra och genomföra inventeringar, undersökningar och forskningsstudier med syfte att förbättra vården av kronhjort och motverka skador. Vi vill också vara en inspirations- och kunskapskälla och skapa engagemang för Skånes magnifika landskapsdjur – kronhjorten. Läs mer om den skånska kronhjorten [här](#).

Vi hoppas framöver kunna erbjuda mera för att locka till engagemang för inte minst skogsfrågor och våtmarker.

Rödlista för trollsländor

Under 2021 påbörjades för flera artgrupper uppdateringen av de europeiska rödlistorna såväl som de för EU. Vi deltar i arbetet med representation i den europeiska expertgrupp på fem personer som arbetar med trollsländorna. Under uppdraget sker löpande kontakter och utbyten med organisationer och myndigheter. Arbetet finansieras med medel från EU och samordnas av Internationella Naturvårdsunionen (IUCN). Rödlistan samt slutrapporten beräknas släppas under juni 2024.

Nästa steg i arbetet med rödlistan över Europas trollsländor är att fram en så kallad Assess to Plan (A2P). Syftet är att undersöka hur man kan maximera genomförandet av avsnitten om bevarande i rödlistebedömningarna för att direkt få till en utveckling för planering av åtgärder. Planen tas fram genom digitala workshops med 30–40 personer och utöver personal från IUCN som faciliterar träffarna medverkar trollsländeexperter från minst 22 europeiska länder. Vår medverkan i även detta arbete finansieras av medel av IUCN via EU.

Då Sverige särskilt berörs av hotade arter knutna till näringsfattiga miljöer diskuterar styrelsen att på något sätt uppmärksamma detta under året. Det är särskilt aktuellt då det relaterar till återväntning av våtmarker och klimatfrågan i stort. Samarbete med exempelvis SLU Artdatabanken och Trollsländeföreningen kan då vara aktuellt.

Regionala nätverk

Vi fortsätter att stötta regionala nätverk som skogs nätverket och havsnätverket för Blekinge

och Skåne. Förutom att hänga på riksföreningens kampanjer arrangeras digitala workshops, kurser och andra aktiviteter för att engagera flera och höja kunskapsnivån. När det gäller havsfrågor hoppas vi framöver på ett utökat samarbete med våra danska motsvarigheter.

Skog

Vi ska fortsatt delta aktivt i skånsk skogsstrategi och föra en kontinuerlig dialog med både myndigheter och markägare. Vi samarbetar med exempelvis SkOF om skogens fåglar och deras skogsgrupp och medverkar i projektet Trees For Me (forskning på snabbväxande lövskog). Vi ska arbeta aktivt för att öka arealen som sköts med hyggesfria metoder. Under 2024 kommer nya krafter ta tag i vårt regionala skogs nätverk som under året legat lite lågt. Under slutet av 2023 bildades en samsamarbetsgrupp för länsförbunden i södra Sverige för att öka insatserna för skogsskydd i södra Sverige. Samarbetet mellan de olika länsförbunden ska mynna ut i en strategi för biologisk mångfald i södra Sveriges skogar.

Under året kommer styrelsen att fördjupa sig i frågor som rör rewilding där exempelvis EU:s restaureringsförordning kan bli viktig för större områden på främst statlig mark. Styrelsen planerar också att se över möjligheterna att finansiera egna inköp av fastigheter och förvaltning av dessa.

Storkprojektet

Storkprojektet planerar att 2024 fortsätta arbetet på det sätt som de senaste åren visat sig vara fram-

gångsrikt, allt enligt fastslagen utvecklingsplan. Avelsstorkar är placerade i hägn så att de inte går ihop med nära släktingar. Ungarna stödmatas för att så många som möjligt ska överleva. Den enskilt viktigaste metoden för att etablera en flyttande stam av häckande storkar, är att sörja för en maximal flyttning av ungfåglar. Detta möjliggörs genom att släppa ut de ca 100 hägnuppfödda ungar samtidigt. De som fötts i frihet ansluter till de hägnuppfödda och flyttar tillsammans i större grupper. Arbetet utformas för att den stationära stammen ska ersättas av den flyttande. Eftersom det inte är naturligt att ettåriga storkar vistas i häckningsområdet fångas de som inte flyttat under hösten in. Detta görs vintertid genom att mata in dem.

Hägnpar med minst två framgångsrika häckningar bakom sig släpps ut i slutet av mars då de fria storkarna normalt återvänder från vinterkvarteren. Utsläppshägnen rymmer 6–8 storkar vardera. På senhösten flyttas ett vuxet par till hägnet. Efterföljande vår får de häcka i hägnet för att på så sätt få ett starkare band till platsen. Nästa vår släpps de ut precis i början på häckningsperioden och förhoppningen är att de då väljer att häcka i frihet i närområdet.

För att ytterligare öka chanserna så har ytterligare ett par placerats i hägnet under föregående höst. Dessa hålls kvar i hägnet och gör att platsens attraktivitet ökar för det fria paret eftersom storkar föredrar att häcka i kolonier. Denna metod tillämpas på platser som bedöms vara extra gynnsamma. Till grund för bedömningen ligger ett kartmaterial över lämpliga miljöer framtaget av en forskargrupp vid Lunds universitet. För att underlätta de fria storkarnas bobyggande så sätts boplattformar upp på lämpliga ställen i anslutning till utsläppshägnen.

Samtliga storkar som föds i Skåne, samt enskilda vilda storkar, ringmärks för att göra det möjligt att följa deras rörelser. Utöver en metallring med nummer på höger ben sätts en bred orangefärgad plastring med svart inskription på det andra benet. Inskriptionen på ringen är stor och tydlig och gör det möjligt att identifiera storken på avstånd.

De storkar som övervintrar i Skåne stödutfodras i anslutning till hägnen när det är så kallt att de inte kan hitta mat. Detta är den enda stödutfodring som sker utanför hägnen: de fria storkarna ska på egen hand klara av att föda sig och sina ungar under den tid då de normalt hade vistats i Skåne. Häckningsframgången är ett kvitto på landskapets kvalitet.

I år lanseras en omarbetad och uppdaterad hemsida för Storkprojektet. Årligen arrangeras ett tiotal publika aktiviteter för allmänheten. Till det kommer ett tjugofemtal föredrag och många privata guidningar vilka utöver spridning av information genererar inkomster till projektet. Storkprojektet planerar även i år för ett deltagande på Falsterbo Bird Show.

Volontärer

Det är fortsatt yngre som efterlyser konkreta uppdrag att genomföra i vår förening. Att upprätta volontärsuppdrag av olika slag, ett kontinuerligt utbud och rutiner för detta är därför av mycket stor vikt för att lägga grund för mer engagemang både regionalt och lokalt. Uppdragen kan exempelvis utgöras av att beskriva smultronställen (till app och hemsida), att hjälpa kretsar med hemsidor och aktivitetskalender, att röja och slått/praktisk naturvård (Hörjel och kretsars ängar), mata storkar, översätta hemsidor och programpunkter till andra språk, genomföra butiksundersökningar och vara funktionärer på utställningar, evenemang och mässor.

Omställning

Omställning skall genomsyra och vara en självklar del av vår verksamhet och engagera människor på både lokal och regional nivå. Vi ska fortsätta samarbeta med Studieförbundet och andra aktörer

Nykläckta storkungar vid Fulltofta.
Foto: Emma Ådahl.

för en omställning Skåne. Vi vill också fortsatt uppmuntra och marknadsföra omställningsprojekt. Detta kan omfatta konkreta tips och råd för att förenkla enskilda människors valmöjligheter till att förändra sina vanor vad gäller till exempel mat, kläder, transporter och energi.

Regionalt producerade baljväxter

Vi vill stimulera till ökad produktion och konsumtion av regionalt odlade baljväxter som skördas för sina proteinrika frön, som bönor, linser och ärtor. Detta sker i samverkan med bland annat Hushållningssällskapet, SLU och Matkooperativet i Helsingborg.

I arbetet ingår att skapa och visa på nya användningsområden för regionalt producerade baljväxter. Övergripande syftet med detta är att öka biologisk mångfald i odlingslandskapet, minska klimatpåverkan från livsmedel, förbättra folkhälsan samt sist men inte minst att tillföra nya smakupplevelser i våra måltider.

För att öka kunskapen om och konsumtionen av baljväxter startade vi 2023 ett nytt projekt som sträcker sig till augusti 2024. I projektet "Hemma-hos-FoodJams" har vi tagit fram fler baljväxtrecept som tillagas i foodjams ute i kretsarna. I foodjamen ingår en utbildande del där deltagare får lära sig mer om baljväxter och förhoppningen är att projektet ska leda till en snöbollseffekt och få spridning i hela landet. Projektet kommer även att presenteras under rikskonferensen i maj.

Hitta ut Skåne

Inför Friluftslivets år 2021 sökte vi tillsammans med bland annat Skånes Orienteringsförbund och Skånes Hembygdsförbund medel för aktiviteter och planering för "Hitta ut". Kort sagt är det ett system för att leta checkpoints i närmiljön där man kommer ut i naturen och får motion samtidigt som man hittar nya berikande platser. Under 2024 fortsätter vårt deltagande från länsförbundet samtidigt som vi stöttar kretsar som vill vara med.

Påverkansarbete

Länsförbundet mottar nästan dagligen handlingar där vi eller våra kretsar i olika ärenden ges tillfälle att yttra oss. Det kan röra sig om exempelvis solcellsparker på jordbruksmark, vindkraftsetablering till havs eller nya förslag på naturreservat och skötsel av desamma. Vi engagerar oss främst i regionala frågor eller ärenden som rör flera kommuner, men hjälper också de kretsar som så önskar. Under 2024 kommer länsförbundet att verka för att sprida information inför EU-valet.

Klimat

Under 2024 kommer vi att tillsammans med länsförbundet i Blekinge fortsätta satsningen på att stärka kretsarnas arbete med klimatfrågor. Vår klimatkoordinator fortsätter anordna digitala föreläsningar för att sprida kunskap om klimatfrågor och underlätta för allmänheten att göra medvetna val och vi har även tillsammans med länsförbundet i Blekinge och kretsarna i Olofström och Karlshamn tagit fram ett klimatpris på 60 000 kr som ska delas ut till ett projekt eller en verksamhet som bidragit till klimatomställningen. Priset ska delas ut under konferensen för Biologisk Mångfald i Blekinge i november.

Vidare stöttas kretsarna i deras klimatarbete genom att vi hjälper till att anordna eller delta på event med klimattema och att ta fram nya sätt att jobba med klimatfrågor.

Vi kommer även samarbeta närmre med länsstyrelsen och Region Skåne i frågan om solcellsparker på jordbruksmark genom att delta i en referensgrupp för ett projekt om agrivoltaics.

Natursnokarna

Natursnoksverksamhet är till för att barn tillsammans med föräldrar eller andra närstående vuxna ska få möjlighet att upptäcka naturen tillsammans. Med allt fler medlemmar och allt större intresse för att engagera sig behövs det konkreta sätt att göra just det i föreningen. Det finns också ett allt större behov av att avlasta kretsarnas styrelser och få i gång engagemang som inte nödvändigtvis innebär att man är förtroendevald.

Vi ser en otroligt stor potential med Natursnokarna då vi genom dem kan nå ut till både medlemmar och andra som i dagsläget inte är aktiva. Vi vill därför växla upp och göra en regional satsning för att nå och aktivera fler och starta upp fler lokala natursnoksgrupper.

Sedan starten bedrivs all regional verksamhet i Natursnokarna på ideell basis, men detta är inte görbart i en satsning som riktar sig till alla medlemmar och kretsar i de båda länen. Under 2024 sker därför ett pilotprojekt med ett projektanställt så kallat Snoklok, som ska verka för ovanstående i samtliga kretsar i regionen.

Hörjelgården

Styrelsen kommer under verksamhetsåret att besöka [Hörjel](#) och diskutera olika utvecklingsmöjligheter. För verksamheten på Hörjel hänvisar vi till verksamhetsplanen för Stiftelsen Hörjelgården.